

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

3ο
Διεθνές Συνέδριο

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ελληνικά ως δεύτερη
ή ξένη γλώσσα

Τόμος Ι

Πάτρα, 6-9 Ιουλίου 2000

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο
Πανεπιστημίου Πατρών

Πάτρα 2014

Παντελής Γεωργογιάννης
Επιμέλεια

3ο Διεθνές Συνέδριο
με κριτές

Η Ελληνική
ως

δεύτερη ή ξένη γλώσσα

Μια διαπολιτισμική προσέγγιση

Πάτρα, 6-9 Ιουλίου 2000

Τόμος I

Επιστημονική σειρά:
Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Πάτρα 2016

Όλα τα αντίγραφα υπογράφονται από τον κάτοχο του copyright.

Copyright ©: Παντελής Γεωργογιάννης

Διεύθυνση: Αντωνίου Οικονόμου 8, 26504 Αγιος Βασίλειος, Πάτρα

Τηλ: +30 6944346420

<http://www.georgogiannis.gr>

E-mail: pantelis.georgogiannis@gmail.com

Τίτλος : Η ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση - Τόμος Ι

Επιστημονική

σειρά: Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση

Ηλεκτρονική

στοιχειοθεσία: Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Πολιτών - Μελιτζάνη Ειρήνη

ISBN:

SET:

σ.σ. 444, σγήμα 17,5 X 25 εκ.

Όλα τα κείμενα δημοσιεύονται με ευθύνη των συγγραφέων τους

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε άλλο μέσο, χωρίς σχετική άδεια του κατόχου του Copyright.

*Αφιερώνεται στους ελληνόφωνους
ομογενείς και αλλοδαπούς*

Περιεχόμενα

Πρόλογος	11
Πανηγυρική Συνεδρία	13
Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης	41
Γλωσσική συνείδηση και σύγκριση γλωσσών στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας: μια νέα πρόταση στη σχολική τάξη	43
<i>Σταράρενον Δήμητρα, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Υπότροφος Ι.Κ.Υ., Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης</i>	
Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας κατά το προχωρημένο στάδιο στο τμήμα ξένων γλωσσών του Πανεπιστημίου Σόφιας	51
<i>Raltsheva Koyntka, Καθηγήτρια Βουλγαρικής και Ελληνικής Γλώσσας Πανεπιστημίου Σόφιας, Τμήμα Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών στο Νοτιοδυτικό Πανεπιστήμιο Μπλαγκόεβγραντ</i>	
Η διδασκαλία της «Ιθάκης» του Κ. Π. Καβάφη ως μέσον εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας – ένα παράδειγμα διδασκαλίας ποιητικού κειμένου της νεοελληνικής λογοτεχνίας σε σπουδαστές της ελληνικής στο Πανεπιστήμιο των Ελσίνκι	59
<i>Κυριακού Δέσποινα, Φιλόλογος, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ελσίνκι</i>	
Γραμματισμός, διαπολιτισμικότητα και επικοινωνία στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αρχάριους μαθητές	79
<i>Χατζησαββίδης Σωφρόνης, Καθηγητής Π.Τ.Ν. Φλώρινας, Α.Π.Θ.</i>	

Η διδασκαλία της παραγωγής και κατανόησης του προφορικού λόγου:

από τη θεωρία στην πράξη

89

Σπινθούράκη Ιουλία Αθηνά, Εντελμένη Λέκτορας (Ν407/80) Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Μονσταϊρας Παναγιώτης, Δάσκαλος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Σκαρτσίλας Παναγιώτης, Δάσκαλος, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Προβλήματα ψυχολογίας της γλώσσας (ψυχογλωσσολογίας). Μια εμπειρική έρευνα

99

Τσιριγώτης Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής, WSOIE – Ανωτάτη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Οικονομίας, IPNJO – Ινστιτούτο Πρακτικής Εκμάθησης Ξένων Γλωσσών

Διδακτική, μεθοδολογία και προβλήματα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας ως ξένης στη Σερβική Δημοκρατία (Βοσνία – Ερζεγοβίνη)

114

Μπίλιμπια Αλεξάνδρα, Απόφοιτος του Αυτού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, Ορκωτή μεταφράστρια, Φιλολογική Σχολή Πανεπιστημίου Βελιγραδίου

Ζητήματα Ελλαδογνωσίας στη διδακτική της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας

119

Ανδρειωμένος Γιώργος, Αναπληρωτής Καθηγητής Τ.Ε.Γ.Μ.Δ. Ιονίου Πανεπιστημίου Κατσούλης Χάρης, Καθηγητής Τ.Ε.Γ.Μ.Δ. Ιονίου Πανεπιστημίου

Πολυλεκτικά σύνθετα και συντακτικές κατασκευές: μια πρώτη προσπάθεια διδακτικής προσέγγισης σε ξένους

125

Μητσάκη Μαρία, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.

Φλιάτουρας Ασημάκης, Υποψήφιος Διδάκτωρ Γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Πατρών

Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι σλαβόφωνοι κατά την εκμάθηση της Νεοελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας

136

Μιλένοβα Μιλένα, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών

Διάδοση της ελληνικής γλώσσας και εκμάθησή της ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Παράγοντες – προοπτικές

142

Καμπουρίδην Αναστασία, Φιλόλογος, Επίτιμη Λυκειάρχης, Συγγραφέας

Μέθοδος διδασκαλίας μιας ξένης γλώσσας από την άποψη της θεματικής οργάνωσης των γνώσεων και της γλωσσικής – πολιτισμικής άποψης

155

Πιούσοβα Λονίζα, Καθηγήτρια Ελληνικών, Κρατικό Πανεπιστήμιο Κουμπάν, Ελληνοαγγλικό Τμήμα

Η χρήση στρατηγικών ανάγνωσης από αλλοδαπούς – παλιννοστούντες¹ μαθητές για την αποτελεσματικότερη κατανόηση κειμένων (μια μελέτη περίπτωσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση)

162

Καραδήμος Δημήτρης, Δάσκαλος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Μήτσης Ναπολέων, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Στρατηγικές μάθησης κατά τη διδασκαλία σε μαθητές που δεν έχουν την ελληνική ως Γ1: Ένα παράδειγμα από την Οδύσσεια	170
Ζάγκα Ελενθερία, Υποψήφια Διδάκτωρ Δ.Π.Μ.Σ. Α.Π.Θ.	
Αγοραστός Γεώργιος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Δ.Π.Μ.Σ. Α.Π.Θ.	
Ελληνικές Σπουδές στη Γαλλία – Προτάσεις για την εκμάθηση των Νέων Ελληνικών από ομιλητές των Ρομανικών γλωσσών	177
Μπόμπας Κωνσταντίνος, Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Charles de GaulleLille 3	
Σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Βούλγαροι κατά την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως ξένης	190
Ιορδάνοβα Λεσίσλαβα, Επιμελήτρια Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Έδρα Ξένων Γλωσσών, Ν.Π.Δ.Ν. Ρίλσκι	
Η ετοιμότητα του εκπαιδευτικού να ενστερνιστεί την πολιτισμική και ανθρωπιστική διάσταση της εκπαίδευσης κατά τη διδασκαλία των ξενόγλωσσων μαθητών	194
Καραμπάτσος Αντώνιος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αιγαίου	
Παγώνη Καλλιόπη, Μετεκπαιδευόμενη Δασκάλα, Διδασκαλείο Πατρών	
Η διδασκαλία των ιδιωτισμών της νέας ελληνικής ως ξένης γλώσσας. Μέθοδοι και υλικό	204
Γκενέφ – Πουνχάλεβα Ηλιάνα, Καθηγήτρια Μ.Α., Ιδρυμα Μελετών της Αρχαίας Παράδοσης, Πανεπιστήμιο Βαρσοβίας	
Η εκμάθηση του ελληνικού αλφαριθμητού	211
Ενθυμιάδης Γιώργος, Δάσκαλος Π.Ε. 3/θ Δημοτικού Σχολείου Δήμου Αιγαίου	
Η διδασκαλία της ταυτόχρονης διερμηνείας (ελληνικά – ολλανδικά). Εμπειρία 20 χρόνων στην Erasmushogeschool Brussel ... χάνεται	215
Van Sichem Paul, Καθηγητής, Erasmushogeschool Brussel, Τμήμα Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας	
Διδακτική πρόταση για τη διδασκαλία των ρηματικών συνθέτων της Νέας Ελληνικής	230
Ραντοπούλου Μαρία, Φιλόλογος, Μάστερ Γλωσσολογίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Μπίστα Πολυζένη, Φιλόλογος, Διδάκτωρ Λογοτεχνίας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	
Η διδασκαλία της Νεοελληνικής ως δεύτερης γλώσσας	239
Σιόλας Ιωάννης, Διευθυντής Εκπαίδευσης, Αποσπασμένος στα Ελληνικά Σχολεία των Η.Π.Α., Διδάκτωρ Παιδαγωγικών του Πανεπιστημίου Νέας Υόρκης	
Η ποικιλία λαϊκό – λόγιο και η αποτελεσματική αντιμετώπισή της στον τομέα της διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας	245
Μήτσης Ναπολέων, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Θεσσαλίας	
Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας με γνώμονα τη μεθοδολογική διαφοροποίηση ‘ακρίβεια’ – ‘ευχέρεια’ (accuracy / fluency). Σχεδιασμός πιλοτικού ερωτηματολογίου και πρώτη σταχυνολόγηση των απόψεων (beliefs) 9 φιλολόγων¹	255
Σηφάκης Νίκος, Διδάσκων – Tutor, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	

Οι δυσκολίες των Ούγγρων στην εκμάθηση της νέας ελληνικής γλώσσας <i>Vengrinyak Edit</i>, Μεταπυχακή φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών	273
Μορφήματα και λεξικές μονάδες αρχαιοελληνικής καταγωγής στη Νέα Ελληνική και τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες: η προσέγγισή τους στη διδακτική των γλωσσών <i>Γιαννουλόπούλου Γιαννούλα, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας</i>	278
Η ελληνική γλώσσα στην εκπαίδευση του εξωτερικού	301
Η ελληνική γλώσσα στα αραβικά πανεπιστήμια: διάδοση, προβλήματα και προοπτικές <i>Καραδήμας Δημήτρης, Διδάκτωρ Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Υπεύθυνος Τμήματος Ελληνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Ιορδανίας</i>	303
Η νεοελληνική γλώσσα στην Κροατία <i>Fabecic Nives, Φιλόλογος, Μέλος Κροατικής Ένωσης Κλασικών Φιλολόγων</i>	310
Η εκμάθηση της νέας ελληνικής γλώσσας στην Ισπανία <i>Lecumberri Alicia Villar, Καθηγήτρια Ισπανικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Μετάφρασης, Διερμηνείας και Ξένων Γλωσσών</i>	314
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση – Grundschule kleine kiel Str. Dortmund. Παράδειγμα εφαρμογής <i>Souvlídon Παρθένα, Εκπαιδευτικός, Βασικό Σχολείο – Grundschule Kleine Kiel Str. Dortmund</i>	319
Τα νέα ελληνικά στο Πανεπιστήμιο Άγκυρας. Το σήμερα και οι προοπτικές <i>Γιωτζόγλου Σταύρος, Ειδικός συνεργάτης – Φιλόλογος, Πανεπιστήμιο της Άγκυρας, Σχολή Γλωσσών και Ιστοριογραφίας, Τμήμα Νέων Ελληνικών, Τουρκία</i>	327
Κέντρα ελληνικών σπουδών «Παιδεία» στα πανεπιστήμια της Αμερικής <i>Παπαζαχαρίας Στέφανος, Λέκτορας Νέων Ελληνικών, Βοηθός Πρύτανη Κολεγίου Τεχνών και Επιστημών, Πανεπιστήμιο Μπάφαλο</i>	338
Εθνική – πολιτιστική ανάπτυξη της ελληνικής κοινότητας της Ουκρανίας κατά τη μετασοβιετική περίοδο: 1991 – σήμερα (τομέας εκπαίδευσης) <i>Tισένκο Άννα, Επιστημονικός Συνεργάτης Τμήματος ΕλληνοΟυκρανικών Σχέσεων, Ινστιτούτο Ιστορίας Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών Ουκρανίας Τερεντιέβα Ναταλία, Πρόεδρος Τμήματος ΕλληνοΟυκρανικών Σχέσεων, Ινστιτούτο Ιστορίας Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών Ουκρανίας</i>	345
Η διδασκαλία της νέας ελληνικής (γλώσσα και πολιτισμός): ένα επίσημο πρόγραμμα στο SLP/ Ινστιτούτο Πολιτισμού στη Λισσαβώνα <i>José António Costa Ideias, Καθηγητής ΦιλολογίαςΣυγκριτικής Λογοτεχνίας, Πανεπιστήμιου Λισσαβώνας, SLP/Ινστιτούτο Πολιτισμού</i>	352

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο Πανεπιστήμιο της Νότιας Αλαμπάμα	355
<i>Μετζάκη - Λάσζλο Σοφία, Καθηγήτρια Ελληνικής Γλώσσας, Πανεπιστήμιο Νότιας Αλαμπάμα</i>	
Η ελληνική εκπαίδευση στην Κωνσταντινούπολη: Η μετατροπή της ελληνικής γλώσσας από μητρική σε «δεύτερη», ως απόρροια της τουρκικής πολιτικής και των δομών εξουσίας	360
<i>Σολταρίδης Συμεών, Διδάκτωρ Α.Π.Θ., Αποσπασμένος στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης</i>	
Η διδασκαλία και η εκμάθηση της νεοελληνικής γλώσσας στην Ανώτατη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Οικονομίας στην Τσενστοχόβια	367
<i>Τσιριγώτης Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής, WSJOIE – Ανώτατη Σχολή Ξένων Γλωσσών και Οικονομίας, IPNJO – Ινστιτούτο Πρακτικής Εκμάθησης Ξένων Γλωσσών</i>	
Η συμβολή της λογοτεχνίας στη διατήρηση της γλώσσας και των παραδόσεων της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία	371
<i>Μήτρου Μιρέλα, Μεταπυχαρική Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών</i>	
Ελληνικά σχολεία και Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας στο εξωτερικό	385
Τα μειονοτικά σχολεία στην Κων/πολη και τα προβλήματα διδαχής της ελληνικής γλώσσας	387
<i>Παριζιάνος Αντώνης, Καθηγητής – Φιλόλογος</i>	
Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης σε χώρες της Κοινοπολιτείας	390
<i>Ποντοβοντώφ Νανούσκα, Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας, Κρατικό Πανεπιστήμιο Οδησσού, Παράρτημα Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού</i>	
Η σημασία του Ευρωπαϊκού Έτους Γλωσσών 2001 για την Ελλάδα	397
<i>Πριόβολου Στέλλα, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, Αντιπρόεδρος I.K.Y., Εκπρόσωπος της Συντονιστικής Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για το Ευρωπαϊκό Έτος 2001</i>	
Ταυτότητα και Διγλωσσία	411
Διγλωσσία: μάθηση και προσωπικότητα	413
<i>Σπορτιέλο Μάρκο Τίμπανο, Καθηγητής Ιταλικής Σχολής Αθηνών</i>	
Διγλωσσα μοντέλα εκπαίδευσης στο χώρο των κωφών	418
<i>Ηργης Αργύρης, Δάσκαλος – Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Μπρίστολ</i>	

**Σχέσεις σχολείου – οικογένειας – κοινότητας: συμμετοχικές διαδικασίες
μέσα από τη διαπολιτισμική προσέγγιση**

428

Zησιμοπούλου Αθανασία, Υποψήφια Λιδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

Πρόλογος

Το Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.) μετά την επιτυχία του 1ου και 2ου διεθνούς συνεδρίου με θέμα «Η Ελληνική ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα: Μια διαπολιτισμική προσέγγιση» και την επιθυμία των συνέδρων για συνέχιση του θεσμού αυτού, προχώρησε στην οργάνωση του 3ου διεθνούς συνεδρίου με το ίδιο θέμα.

Τα τελευταία χρόνια οργανώνονται αρκετά συνέδρια, εθνικά και διεθνή, πάνω στο θέμα της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας. Η διαφορά όμως με το εν λόγω συνέδριο είναι ότι τα συνέδρια αυτά δεν έγιναν θεσμοί. Κι ένα συνέδριο επιβεβαιώνεται ως θεσμός μέσα από τα ίδια τα γεγονότα. Η αθρόα συμμετοχή, για παράδειγμα συνέδρων, εισηγητών και ακροατών από το 19982000 μαρτυρεί την αναγκαιότητα της ετήσιας οργάνωσής του. Αν δηλαδή σκεφτούμε ότι το 1998 οι συμμετέχοντες ήταν 380 από 14 χώρες και το 2000, 720 από 27 χώρες, φαίνεται ότι αυτός ο συνεδριακός θεσμός έχει να προσφέρει κάτι το διαφορετικό. Εμείς πιστεύουμε ότι η συνδυασμένη παρουσία και εισήγηση θεμάτων τόσο από πανεπιστημιακούς ερευνητές όσο και από εκπαιδευτικούς είναι αυτό που χαρακτηρίζει το συνέδριο, γιατί φέρει στο ίδιο τραπέζι τον ερευνητή με το μαχόμενο εκπαιδευτικό. Και αυτή είναι, κατά την άποψή μας, η πιο γόνιμη συνεύρεση. Εκτός από αυτό, ο προσανατολισμός σε συγκεκριμένα προβλήματα και οι προτάσεις για πρακτικές λύσεις είναι ένα άλλο ουσιαστικό σημείο του συνεδρίου. Επίσης, η συμμετοχή νέων επιστημόνων με την παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων δίνει ζωντάνια και προοπτική τόσο στην ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό όσο και στην αναγκαιότητα αυτού του συνεδριακού θεσμού.

Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν ενδιαφέρουσες επιστημονικές εργασίες και αναπτύχθηκαν συζητήσεις υψηλού επιπέδου όσον αφορά στη διδασκαλία και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης ή ξένης και γενικότερα θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Στόχος του συνεδρίου είναι η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών αλλά και των Υπηρεσιών σε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης

ή ξένης σε παγκόσμιο επίπεδο, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η προσφορά τόσο στους ομογενείς του εξωτερικού και τους αλλοδαπούς που θέλουν να μάθουν την ελληνική γλώσσα όσο και στους παλιννοστούντες και τους αλλοδαπούς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα.

Η οργανωτική επιτροπή ευχαριστεί θερμά τους:

1. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων: Εθνικό Τίμονα Νεότητας – Διεύθυνση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας.
2. Υπουργείο Εξωτερικών: Γενική Γραμματεία ΑπόΔήμου Ελληνισμού.
3. Υπουργείο Πολιτισμού: Τμήμα Συνεδρίων και Εκδηλώσεων.
4. Πανεπιστήμιο Πατρών: Επιτροπή Ερευνών για την οικονομική τους ενίσχυση και τη στήριξη του συνεδρίου.